

globlje v dušni razvoj svojih ljudi. In take psihološke poglobitve in dušne iztančenosti pogrešam v Jiráskovem „Temnu“. Menda je to vobče negativna stran njegovega tako bogatega in zaslužnega pisateljstva, ki mu je obrodilo priimek „češkega Sienkiewicza“. Ona umetniško neugodna lastnost pa je z druge strani omogočila njegovo silno popularnost med češkim narodom.

Zgodovinska točnost in zgodovinski realizem je morda deloma posledica njegovega poklica. Zakaj Jirásek, rojen 1851 pri Nachodu blizu prusko-šleske meje, torej v okraju, kjer se dogaja začetek in konec „Temna“, je gimnazijski profesor v Pragi. Če pogrešamo pri njem moderne notranjosti, si bomo to tolmačili tudi z dobo njegovega razvoja, ki je doba naših realistov na koncu romantike, Kersnikov in Detelov. —

Ob petstoletnici Husove smrti sme slovenski list naglašati, da je Slovenec Gašpar Rojko, profesor na univerzi v Pragi, s svojim temeljitim delom o kostniškem koncilu v dobi kulturnega obrata jožefinskega odločno posegel v boj principov: Jan Nepomuk — Jan Hus in sicer v čast in slavo Jana Husa.

Anton Gaspari:

Tuja polnoč.

Tuja polnoč po prstih se plazi,
neslišno gredo minute, počasi —
zvezda na jugu je otemnela.

Mračne se misli kradejo v srca,
tiho utripljejo žile, boječe —
v knjigi zapisano je o nesreči . . .

Meni veliko ni do prerokov:
za polnočjo ure se jutra budijo,
misli neklicane same bežijo —
knjigo napisali so pesimisti. —

Jutranja zvezda . . . O, domovina! — *In kaj ste hoteli!*

